

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	Управління витратами
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Фахова передвища
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка
Семестр	6 семестр (9 кл), 4 семестр (11 кл)
Курс	3 курс (9 кл), 2 курс (11 кл)
Анотація курсу	Дисципліна формує у студентів знання про закономірності формування витрат для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень на підприємстві. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти засвоюють теоретичні основи формування витрат на підприємстві, особливості управління витратами, включаючи функції прогнозування, планування, нормування витрат та контролю за місцями їх виникнення; набувають вмінь і навичок складання гнучких кошторисів, оцінки діяльності центрів відповідальності за критерієм витрат, оволодівають методами калькулювання собівартості продукції, цільового формування, структурного аналізу та зниження витрат.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:1919/m72/course/view.php?id=681
Мова викладання	Українська
Лектор курсу	Викладач I категорії Данилевська Людмила Сергіївна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: Danylevska.ls@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	<i>Економіка</i> : http://csbc.edu.ua/documents/otdel/moop_e.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники господарюючих суб'єктів. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання. Здатність планувати діяльність суб'єктів господарювання в умовах мінливого середовища

	Здатність виконувати завдання, пов'язані з функціонуванням системи управління суб'єктів господарювання. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів. Здатність самостійно виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення при аналізі конкретних ситуацій економічного характеру.
Перелік програмних результатів навчання	Демонструвати навички пошуку, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для вирішення практичних Проявляти ініціативу та підприємливість щодо розвитку підприємства (підрозділу). Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня Демонструвати вміння розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності. Демонструвати вміння аналізувати результати діяльності суб'єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення. Демонструвати вміння планувати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності. Вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємства (підрозділу). Демонструвати вміння розробки та виконання управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємств (підрозділів). Демонструвати вміння знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних задач.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4 Кількість лекційних годин – 28 Кількість практичних занять – 28 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 64 Форма підсумкового контролю – екзамен
Методи навчання	Вербальний метод; пояснювально-демонстраційний метод; метод проблемного викладання; репродуктивний метод; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації).
Зміст дисципліни	
Тема 1. Загальна характеристика витрат, їх класифікація і структура	Поняття та значення витрат. Роль витрат у функціонуванні підприємства. Склад і характеристика витрат. Собівартість продукції. Класифікація витрат за різними ознаками. Постійні і змінні витрати. Прямі і непрямі витрати. Сукупні витрати та витрати на одиницю продукції. Поняття граничних витрат. Структура витрат.
Тема 2. Економічна сутність, значення і завдання управління витратами	Суть та актуальність управління витратами. Роль і значення управління витратами. Об'єкти і суб'єкти управління витратами. Місце управління витратами в системі менеджменту підприємства. Функції управління витратами. Принципи і завдання управління

	витратами.
Тема 3. Методи управління витратами	Концепція стратегічного управління витратами. Методи цілеспрямованого формування собівартості таргет-костинг та кайдзен-костинг. Технологія управління витратами за результатами на базі концепції бенчмаркінгу. Концепція управління витратами на якість. Технологія управління витратами на основі теорії обмежень. Комплекс методів розрахунку собівартості (позамовний та попроцесний; повного та часткового калькулювання). Технологія управління витратами та результатами на основі моделі «витрати-випуск-прибуток»
Тема 4. Формування витрат за місцями і центрами відповідальності	Місця формування витрат і центрів відповідальності. Розроблення кошторисів центрів відповідальності в системі бюджетування. Розподіл витрат допоміжних і обслуговуючих підрозділів. Процес складання кошторису підприємства.
Тема 5. Собівартість продукції і калькулювання	Сутність і загальні засади обчислення собівартості окремих виробів. Методи калькулювання собівартості продукції та сфери їх застосування. Розподіл непрямих витрат під час калькулювання. Собівартість готової та реалізованої продукції. Сутність ABC-методу та його роль в удосконаленні калькулювання.
Тема 6. Система розподілу витрат при калькулюванні собівартості продукції	Розподіл непрямих витрат під час калькулювання. Розподіл невиробничих витрат. Система обліку і калькулювання за неповними витратами. Особливості формування собівартості готової і реалізованої продукції.
Тема 7. Планування, нормування і прогнозування затрат як складові елементи управління витратами	Об'єктивна необхідність планування витрат. Методика планування витрат на виробництво. Розрахунок допустимих затрат. Визначення дійсних затрат. Нормування затрат та їх роль в управлінні витратами. Прогнозування собівартості та методи її обчислення.
Тема 8. Облік у системі управління витратами	Значення обліку як елемента контролю за формуванням витрат. Характеристика оперативного, бухгалтерського та статистичного обліку. Облік витрат у структурі фінансового, податкового та управлінського обліку. Методи обліку витрат на підприємстві
Тема 9. Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	Види та методи контролю витрат. Функції витрат як засіб оцінювання роботи підрозділів – центрів витрат. Система контролю витрат на основі їх нормування. Внутрішні резерви зниження витрат та стимулювання економії ресурсів.
Тема 10. Аналіз системи «витрати-випуск-прибуток» як інструмент обґрунтування виробничо-збутових рішень	Сутність і передумови аналізу системи «витрати-випуск-прибуток». Аналіз рівноваги операційної діяльності. Аналіз за умов невизначеності та безпеки виробництва. Залежність прибутку від операційної активності та структури витрат.
Тема 11. Мінімізація витрат на створення і зберігання виробничих запасів	Вплив системи управління запасами на ефективність діяльності підприємства. Визначення оптимального розміру замовлення на підставі розрахунку релевантних витрат. Вплив методів оцінювання запасів під час їх вибуття на витрати підприємства.
Тема 12. Аналіз і оцінка ефективності управління витратами виробництва	Система показників, що характеризують ефективність управління витратами виробництва. Витратомісткість продукції. Матеріаломісткість продукції. Рентабельність витрат виробництва. Аналіз і оцінка ефективності управління витратами виробництва за відхиленнями від норм і нормативів. Напрямки підвищення ефективності управління витратами.

Політика дисципліни

Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагиат, самоплагиат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.

Система оцінювання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумкова оцінка за умови іспиту виставляється як загальна сума балів набраних за результатами поточного (70%) та підсумкового контролю.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Виконання завдань на семінарських заняттях (3 завдання)	15
Експрес-контрольні (3 к.р.)	15
Модульні контрольні роботи (2 к.р.)	10
Реферат / презентація	10
Захист розрахункової роботи	15
Тестування	5
Екзамен	30
Разом	100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.М. Управління витратами: навчальний посібник. – К.: центр учбової літератури, 2018. – 116 с.
2. Грещак М.Г., Коцюба О.С. Управління витратами: навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / М.Г. Грещак, О.С. Коцюба – К.: КНЕУ, 2008. - 264 с.
3. Давидович І. Є. Управління витратами: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 320 с.
4. Іванюта П.В., Лугівська О.П. Управління ресурсами і витратами: Навч. посіб. 2-ге вид./ За ред. Іванюти С.М. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 320 с.
5. Рижикова Н.І., Накісько О.В. Управління витратами: навчальний посібник. – Харків: ХНТУСГ, 2013. – 198 с.
6. Тарасенко С.І. Управління витратами: Навч. посіб. - Кам'янське: ДДТУ, 2018. - 304 с.
7. Турило А.М. Управління витратами підприємства: навч.посібник / А.М. Турило. –К.: ЦУЛ, 2008. –120 с.
8. Цимбалюк Л.Г. Формування та управління витратами виробництва: підручник для студентів / Л.Г. Цимбалюк, Н.П. Скригун, Л.І. Антошкіна. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. –240 с
9. Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами : навч. посіб. / М. В. Чорна, П. В. Смірнова, Р. М. Бугріменко, 2017. – 166 с.
10. Blocher, Edward. Cost management: a strategic emphasis / Edward J. Blocher, David E. Stout, Gary Cokins.—5th ed. p. 996. – 2010. URL: <https://book.akij.net/eBooks/2018/March/5aac97792398e/Cost%20Management%20A%20Strategic%20Emphasis,%205th%20Edition-2-997.pdf>